

جرزی رازسکی
استاد دانشکده حقوق دانشگاه ورشو
ترجمه دکتر ناصر صبح خیز

تدوین تدریجی حقوق
تجارت بین المللی

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. گسترش وسیع همکاریهای اقتصادی بین‌المللی بین تمامی کشورهای جهان با نظامات اجتماعی - اقتصادی متفاوت، اقتصاد ملی این کشورها را بصورت نظام واحد بهم پیوسته‌ای درآورده است. نقش مکانیسم حقوقی چنین نظامی که جریان دارائیها و خدمات بین اقتصادهای کشورهای مختلف را متوازن می‌کند، الزاماً افزایش می‌یابد. در نتیجه، تنظیم قواعد حقوقی خاص جهت معاملات اقتصادی بین‌المللی که تعدادشان روز بروز بیشتر و مسائلمان پیچیده‌تر می‌گردد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از این جهت تدریجاً اقداماتی جهت تدوین این قواعد حقوقی بوسیله بعضی از کشورها و همچنین در سطح بین‌المللی انجام پذیرفته است. این تدوین قواعد تجاری که توسط اعمال تجاری ناشی از قراردادها تقویت و تکمیل می‌شود، رویه‌های تجاری بین‌المللی را بوجود می‌آورد.

بدینسان حقوق تجارت بین‌المللی، هم در سطح کشورها و هم در سطح بین‌المللی از استقلال بیشتری برخوردار می‌گردد. ذکر این نکته ضروری می‌نماید که در بیشتر کشورها قواعد حاکم بر فعالیتهای اقتصادی

بین‌المللی الزاماً همانند مقررات حقوق تجارت که بر اعمال تجاری داخلی حاکمیت دارد، نیست. در حقیقت نقش حقوق تجارت در محدوده کشورهای و در جامعه بین‌المللی متفاوت است؛ زیرا معاملات تجاری بین‌المللی در جامعه بین‌المللی، مرکب از یکصد و پنجاه دولت با نظامات اجتماعی - اقتصادی متفاوت انجام می‌پذیرد. به نظر می‌رسد که اعمال صرف مقررات تنظیم‌کننده روابط تجاری داخلی در روابط اقتصادی بین‌المللی که هم از نظر ماهیت و هم از نظر پیچیدگی با مسائل اقتصادی مشابه داخلی تفاوت دارد، بیش از پیش اعمال تجاری بین‌المللی را پیچیده‌تر گرداند. از این جهت تدوین مجموعه مقرراتی که بهتر پاسخگوی نیازهای ویژه روابط اقتصادی بین‌المللی باشد، احساس می‌گردد.

۲. مقررات ویژه حقوق تجارت بین‌المللی تدریجاً در کشورهای مختلف گسترش یافته است و می‌رود که بصورت مجموعه‌ای حاکم بر روابط تجاری بین‌المللی گردد. روند گسترش این قواعد حقوقی برحسب منشاء قانونی و رویه قضائی کشورها متفاوت است.

مسلماً آنکه تجار معمولاً روابط اقتصادی بین‌المللی خود را برحسب رویه‌های تجاری بین‌المللی تنظیم می‌کنند؛ چرا که بدین گونه خواسته‌ها و تا حدودی منافع آنان در روابط اقتصادی بین‌المللی بهتر تأمین می‌گردد. تأثیر فزاینده روابط تجاری بین‌المللی بر حقوق تجارت بین‌المللی عاملی است که این حقوق از نوعی وحدت و همگونی بین‌المللی برخوردار گردد.

بدینسان تدریجاً نظام حقوقی مستقلی در معاملات اقتصادی بین‌المللی شکل می‌گیرد. این استقلال در کشورهایی که حقوق تجارت بین‌المللی خود را تدوین نمودند، کاملاً حاصل شده است. وحدتی که در بعضی از گستره‌های این حقوق در سطح بین‌المللی حاصل شده است، تأکید بر استقلال این رشته از حقوق می‌باشد. دو روند مذکور (تدوین مجموعه قوانین حقوق تجارت بین‌المللی در بعضی از کشورها و وحدت عمل

در بعضی از زمینه‌های تجارت بین‌المللی (به گرایش تدوین بین‌المللی این رشته از حقوق که بهتر به نیازهای اقتصادی جهان معاصر پاسخ می‌گوید، کمک می‌نماید. فکر وحدت تمامی قواعد اصولی حقوق تجارت بین‌المللی، بیش از پیش، هم بوسیلهٔ دکترین و هم بوسیلهٔ رویه‌های بازرگانی بین‌المللی تأیید می‌شود.

لزوم مقرراتی نوین حاکم بر روابط اقتصادی بین‌المللی که بهتر بتواند پاسخگوی نیازهای معاملات تجاری بین‌المللی باشد، وضع مقررات ویژهٔ حقوق تجارت بین‌المللی را توجیه می‌نماید. فایدهٔ چنین امری در این دوران ضعف قوهٔ مقننه در بعضی از کشورها و فقدان قواعد خاص در زمینه‌های دیگر، بیشتر احساس می‌گردد.

تدوین قوانین حقوق تجارت بین‌المللی بدین معنا نیست که صرفاً قوانین موجود را انسجام بخشیم؛ بلکه بدین منظور است تا آنان را آنچنان تغییر دهیم که بهتر به نیازهای زندگی اقتصادی بین‌المللی پاسخ گویند. در این نوشتهٔ موجز، ما به اختصار دستاوردهای قانونگذاران بعضی از کشورها را در زمینهٔ تدوین حقوق تجارت بین‌المللی بیان می‌کنیم و آنگاه اقداماتی را که اخیراً در سطح بین‌المللی بوسیلهٔ «انستیتو بین‌المللی برای وحدت حقوق خصوصی»^۱ در این زمینه انجام پذیرفته است، مورد بررسی قرار می‌دهیم.

۳. مجموعه قوانین حقوق تجارت بین‌المللی، در بعضی از کشورهای سوسیالیست اروپا تدوین شده است. چکسلواکی اولین کشوری است که به این هدف نائل آمده است. در این کشور، حقوق تجارت بین‌المللی بنا بر قانون شمارهٔ ۱۰۱/۱۹۶۳ تحت عنوان «روابط حقوقی در مناسبات تجاری بین‌المللی، مصوبهٔ ۴ دسامبر ۱۹۶۳» که کُد تجارت بین‌المللی نیز خوانده می‌شود، تدوین گردیده است. در حقیقت این اولین کُد تجارت بین‌المللی

1. L'institut international pour L'unification du droit privé (UNIDROIT).

جهان که مشتمل بر ۷۲۶ ماده است، قسمت اعظم مقررات حقوق تجارت بین‌المللی را بیان می‌کند. این کُد، هم شامل مقررات عمومی و هم شامل قواعد ویژه‌ای در مورد قراردادهای تجاری بین‌المللی است. در این کُد علاوه بر قراردادهای کلاسیک چون بیع، مشارکت، وکالت، کمیسیون، دلالی و...، قراردادهای جدیدی که بر اثر مبادلات بازرگانی بین‌المللی بوجود آمده، مانند «قرارداد وصول اسناد بانکی»^۱، قرارداد ضمانت بانکی و قرارداد کنترل^۳ نیز گنجانده شده است.

از طرف دیگر، با توجه به مسائل جدیدی که در معاملات تجاری بین‌المللی مطرح شده است، گستره قراردادهای سنتی را افزایش داده‌اند. برای مثال در فصل مربوط به بیع، علاوه بر مقررات کلی، شروط خاصی در مورد مثلاً ممنوعیت صادرات مجدد کالاهای صادره و یا مقرراتی در مورد قیمت‌ها گنجانده شده است.

همچنین بعضی از قراردادهای مربوط به بیع چون قراردادهای خرید و فروش انحصاری و ترجیحی را تنظیم نموده‌اند. بدین ترتیب مقررات سنتی بیع را جهت اینکه به نیازهای ویژه بین‌المللی پاسخ گوید، تغییر داده و موسع نموده‌اند.

کارهای مقدماتی نشان می‌دهد که این کُد بر پایه پژوهشهای مقایسه‌ای وسیع و یا جمع‌بندی قوانین خارجی و بین‌المللی و همچنین با توجه به قراردادهای تجاری بین‌المللی تدوین شده است.^۴ تدوین‌کنندگان

۲. Le contrat de L'encaissement bancaire documentaire - قراردادی است که برحسب آن محتال که معمولاً فروشنده کالا است، اسناد مشعر بر فروش کالا را به بانک خود می‌سپارد و به آن وکالت می‌دهد تا برای خریدار مقیم کشور خارج برات نماید. در عرف متداول بانکی، از این نوع قراردادها به عملیات وصولی مانند بروات وصولی یا اسناد وصولی تعبیر شده است. (مترجم)

3. Le contrat d'activités de contrôle.

4. Cf. R. Bystricky, «Les traits généraux de la codification tchecoslovaque en droit international Privé», Recueil des cours de l'Académie de droit international, Vol. I-1968, P. 444 et PP. 514 et S.; P. Kalensky, «Les traités essentiels des nouvelles codifications tchecoslovaques de droit du commerce international et du droit international privé», Revue internationale de droit comparé, no 4-1964, PP. 567 et S.; L. Kopac, «Le code

گد براساس نتایج بدست آمده توانستند قواعد حقوقی ای که در عین اصالت، با حقوق کشورهای دیگر هماهنگی دارد، وضع نمایند.

۴. جمهوری دموکراتیک آلمان ۱۳ سال بعد از چکسلواکی موفق به تدوین گد تجارت بین المللی خود گردید. انگیزه تدوین قانون پنجم فوریه ۱۹۷۶ در مورد قراردادهای اقتصادی بین المللی، در این کشور دقیقاً همانند کشور چکسلواکی بود.^۵ این کد با ۳۳۳ ماده، از گد تجارت بین المللی چکسلواکی کم حجم تر است. ایجاز و اتخاذ روشی متفاوت از آنچه غالباً در تدوین گدهای مدنی و تجاری اعمال می شود، از ویژگیهای این کد است. چهار فصل نخست گد به مسائل کلی و اجرائی، اعمال حقوقی، نمایندگی و مهلهای قانونی اختصاص یافته است. سپس در مورد عقد قراردادهای بحث می شود (فصل پنجم). فصل ششم، آخرین قسمت مربوط به این نوع مسائل، محتوای قراردادهای مذکور در گد را بیان می نماید. در فصول بعدی از تعدد و تغییر طرفین قرارداد (فصل هفتم)، ضمانتهای اجرائی (فصل هشتم)، اجرای قراردادها (فصل نهم)، تخلف از قرارداد (فصل دهم) و فسخ قرارداد (فصل یازدهم) سخن به میان می آید. آخرین فصل گد حاوی مقرراتی در مورد «اوراق رهنی»^۶ (فصل دوازدهم)، مرور زمان (فصل سیزدهم) و همچنین مقررات نهائی (فصل چهاردهم) است. بدین ترتیب این روند به مراحل متوالی یک معامله تجاری پاسخ می گوید. باید خاطر نشان نمود که وضع قوانینی در بعضی از زمینه ها (ارجاع

→
tchecoslovaque du commerce international», Journal du droit international no 4-1964, PP. 789 et s.

5. Traduction française publiée par Staatsverlag de Deutschen Demokratischen Republik, Berlin, 1978 et par le Journal du droit international, no 2-1977, pp. 418 et s.; Cf. F. Enderlein, «La réglementation Juridique des relations économiques internationales en République démocratique allemande», Journal du droit international, ididem, pp. 398 et s.; D. Maskow, «La réglementation des accords de commerce extérieur en République démocratique allemande», Revue de droit international et de droit comparé, n 1-1980, pp. 39 et s.; D. Maskow, H. Liebold, «Foreign Trade Contracts in the law of the GDR», Review of Socialist law, n 1-1980, pp. 64 et s.

۶. Warrants سندی که پرداخت وجه آن با رهن گرفتن کالاهای موجود در مغازه تضمین می گردد.

قرارداد به دادگاه یا به دیوان داوری ...) و قراردادهای جدید ناشی از عملکردهای تجارت بین‌المللی (برای مثال: قراردادها مونتاز، دریافته امتیازات علمی و فنی و نگهداری) باعث تکمیل حقوق تجارت بین‌المللی گردید.

کارهای مقدماتی نشان می‌دهد که در این کشور نیز حقوق تجارت بین‌المللی، پس از پژوهشهای تطبیقی و با توجه به حقوق کشورهای دیگر و حقوق بین‌المللی و با استفاده از تجربیات بازرگانی بین‌المللی تدوین شده است.^۷ ذکر این نکته ضروری است که قوانین آلمان شرقی در مورد قراردادهای اقتصادی بین‌المللی دارای اصالت بوده و تا حد زیادی با حقوقی که در سطح بین‌المللی در این زمینه تدوین گردیده است، هماهنگی دارد.^۸

۵. در لهستان^۹ و رومانی^{۱۰} نیز اقداماتی جهت تدوین قوانین حقوق تجارت بین‌المللی انجام پذیرفته است.

در لهستان لزوم انطباق قواعد حقوق مدنی با نیازهای خاص تجارت بین‌المللی، تدوین کد تجارت بین‌المللی را توجیه نموده است. همچنین عقیده بر این بود که بعضی از بنگاه‌های اقتصادی و قراردادهای تجاری بین‌المللی بر اثر معاملات بین‌المللی مطرح شده که در حقوق مدنی کلاسیک از آن بحثی به میان نیامده است؛ لذا تدوین کد ویژه‌ای در این زمینه ضروری می‌نمود.^{۱۱} کمیسیون تدوین کد متشکل از ۲۰ حقوقدان

7. Cf. p. ex. F. Enderlein, «La réglementation de la vente internationale de marchandises dans le droit de la R.D.A. (Une comparaison avec le projet d'une convention sur la vente internationale de marchandises)», Droit et pratique de commerce international, no 2-1977, pp. 123 et s.

8. Cf. F. Enderlein, op. cit., pp. 125 et s.

9. Cf. J. Rajski, «Principes fondamentaux et développement du droit, commercial international de certains pays socialistes européens et les relations économiques Est-Ouest», Revue internationale de droit comparé, no 3-1980, p. 524.

10. Cf. M. Jacota, «Le perfectionnement et la systematisation de la legislation en Roumanie», Revue internationale de droit compare, no 4-1978, p. 837.

11. Cf. p. ex. J. Rajski, «L'influence du développement du commerce international sur la

(اساتید دانشگاه و وکلا) پس از سه سال، طرحی مناسب فراهم آورد. این طرح با گداهای تجارت بین‌المللی چکسلواکی و آلمان شرقی این تفاوت را دارد که تدوین مقررات خاص، مستقل از قوانین مدنی، وجهه همت قرار گرفته و قوانین مدنی بعنوان منبع فرعی قابل اعمال در روابط تجاری بین‌المللی شناخته شده است. طرح «قانونی راجع به روابط حقوقی در تجارت بین‌المللی» تمام مسائل بازرگانی بین‌المللی را در بر می‌گیرد. قسمت اول این طرح از شخصیت حقوقی بنگاه‌های اقتصادی لهستان، قراردادهای و دیگر اعمال حقوقی، اجرای قرارداد و آثار عدم اجرای قرارداد و همچنین از مرور زمان، سخن به میان می‌آورد و قسمت دوم به قراردادهای مختلف می‌پردازد. در این قسمت از طرح، بعضی از قراردادهایی که در روابط تجاری معمولند اما صراحتاً در قوانین مورد عمل از آنان ذکر بعمل نیامده است، چون قرارداد همکاری، قرارداد ساخت یک مجموعه صنعتی، قرارداد «اجاره به شرط تملیک»^{۱۲}، و قرارداد «ساخت و فروش کالا»^{۱۳} گنجانده شده‌اند.

راه‌حلهای پیشنهادی با قوانینی که در سطح بین‌المللی در مورد آنها وحدت نظر حاصل شده است و همچنین با عملکردهای تجاری بین‌المللی هماهنگی کامل دارد.

۶. می‌توان اذعان نمود که تدوین مجموعه قوانین تجارت بین‌المللی در کشورهای نامبرده تا حدودی به استقرار و گسترش این حقوق در سطح

→
théorie des obligations», Polish Yearbook of International Law, Annuaire Polonais de Droit International, vol. X, 1980, pp. 193 et s.

۱۲. Credit-bail تکنیکی نوین جهت قرارداد است که بیشتر در کشورهای آنگولوساکسون معمول بوده و به Leasing مشهور است. برحسب این قرارداد شرکتی حق استفاده از تجهیزات صنعتی منقول و غیرمنقول را بازای پرداخت مال الاجاره کسب می‌نماید. در پایان قرارداد، مستأجر حق دارد بهای تجهیزات را پرداخت و آن را تملک کند، یا اجاره را تمدید و یا از تمدید اجاره اعراض نماید. این نهاد حقوقی طی قانون بانکداری بدون ربا مصوب مجلس شورای اسلامی، وارد حقوق ایران شده است. (مترجم)

۱۳. Savoir-Faire (know-how) قراردادی است جهت ساخت کالا، فروش محصولات، عرضه خدمات، تأمین امور مالی شرکت و همچنین نحوه استفاده از پژوهشها و تجربیات.

بین‌المللی کمک نموده است. واضح است که پیشرفت حاصله در این زمینه هنوز محدود می‌باشد. برای نیل به این هدف، لازم است که نظامی واحد از حقوق تجارت بین‌المللی مورد عمل جامعه بین‌المللی قرار گیرد. گداهای ملی که تا حدود زیادی با توجه به مسائل بین‌المللی تدوین شده‌اند، در حقیقت راهگشای تدوین گدی در این زمینه و در سطح بین‌المللی هستند.

۷. فکر تدوین گد تجارت بین‌المللی برای جامعه بین‌المللی که در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم مورد توجه قرار گرفته بود، چند سال است که توسط «انستیتو بین‌المللی برای وحدت حقوق خصوصی»^{۱۴} تعقیب می‌شود. دو اصل، فکر تدوین چنین گدی را تقویت نمود: نخست آنکه اختلافات عمیق نظامات اجتماعی - اقتصادی کشورها بیش از پیش، تنظیم روابط تجاری بین‌المللی براساس حقوق ملی کشورها را مشکل نموده است؛ دیگر آنکه اقداماتی که در زمینه وحدت بین‌المللی این حقوق تاکنون انجام گرفته ناظر بر قراردادهای خاصی بوده است. این اقدامات بدون وجود قواعدی همشکل که براساس آن باید قراردادهای خاص تنظیم گردد، کافی نیست. نهایت آنکه این خلأ باید پر شود. پس از بررسی نتایج تحقیقات مقدماتی که مبین ضرورت چنین اقدام مهمی بود، شورای انستیتو، مسئولیت تدوین چنین گدی را به بیست حقوقدان از کشورهای مختلفه آفریقا، آمریکا، آسیا و اروپا، کشورهایی با نظامات اجتماعی - اقتصادی متفاوت سپرد.

«کمیته تدوین تدریجی حقوق تجارت بین‌المللی» نخست می‌بایست گستره و ویژگی نظام قواعد متحدالشکل منطبق بر نیازهای تجارت بین‌المللی را که قصد تدوین آن را داشت، مشخص نماید. این کمیته در مورد ویژگی نظام حقوقی گد، پیشداوری نکرد و تصمیم نهائی را

موکول به مطالعات مناسب نمود. از این جهت، صور مختلفی پیش بینی گردید: کدی که بصورت معاهده ای بین المللی پذیرفته شود؛ کدی بعنوان نمونه که کشورهای ذینفع از طریق قوه مقننه خود به آن قانونیت بخشند؛ و یا کدی که جنبه دولتی نداشته باشد و در معاملات تجاری بین المللی، به طرفین قرارداد و داوران تجارت بین المللی عرضه گردد. تصمیم بر این شد که اقدامات جاری، به مسائل کلی کدی که اساس و چهارچوب قوانین تجارت بین المللی را تبیین می نماید، محدود شود. اما این فکر نیز نفی نگردید که در صورت نتایج مثبت، کمیته کار خود را در خصوص تدوین قسمت اختصاصی کدی ادامه دهد.

روش کار چنین است که پیش طرحهایی برای فصول مختلفه کدی بوسیله گروههای محدود پژوهشی فراهم می شود. پیش طرحها بر پایه پژوهشهای تطبیقی در زمینه حقوق بین الملل، حقوق ملی کشورهای مختلف با نظامات اجتماعی - اقتصادی متفاوت و عملکردهای بازرگانی بین المللی، تهیه می گردد. دبیر کل انستیتو، با جمع آوری و تهیه مدارک لازم، گروه تحقیق را مدد می نماید. افزون بر آن، بعضی از مسئولیتهای پژوهشی به سازمانهای حقوقی بین المللی و یا به سازمانهای حقوقی ملی اعضای گروههای تحقیق واگذار می شود. پیش طرحهایی که بدین صورت فراهم می آید، اساس بحث جلسه عمومی را تشکیل می دهد.

تا به امروز کمیته مزبور دو فصل نخست کدی در باب تشکیل و تفسیر قراردادها را تدوین نموده است. پیش طرح فصل سوم در مورد اعتبار قراردادها فراهم گردیده است که باید در جلسه عمومی به بحث گذاشته شود. کار فصول مربوط به اجرا و نتایج عدم اجرای قراردادها در جریان است. بدینسان طرح کدی تجارت بین المللی که مشتمل بر مجموعه قوانینی در این زمینه است، شکل می گیرد. تدوین این کدی باعث می شود که بعضی از مقررات پراکنده با هم تلفیق و تکمیل گردد و نظام حقوقی همگون و منطبق بر نیازهای ویژه زندگی اقتصادی بین المللی فراهم آید. بعلاوه چنین

کُدی با عرضهٔ یک شالودهٔ کلی، اجرا و تفسیر سایر مقررات حقوق تجارت بین‌المللی را تسهیل می‌نماید. کوتاه سخن آنکه، چنین کُدی می‌تواند به اشخاص ذینفع، دیدی کلی از حقوق حاکم بر روابط تجاری بین‌المللی ارائه نماید و زمینهٔ شناخت این حقوق را که متشکل از مقررات پیچیده است، فراهم سازد. تدوین چنین کُدی نه آسان است و نه بسرعت انجام پذیر. کارهایی که در این زمینه انجام گرفته قابل قدردانی است و باید مورد حمایت قرار گیرد.

۸. بعنوان نتیجه می‌توان گفت که تدوین کُد تجارت بین‌المللی، هم در سطح کشورها و هم در سطح جامعهٔ بین‌المللی مورد توجه قرار گرفته است. این گرایش ناشی از این واقعیت است که روابط اقتصادی بین‌المللی را قوانین جدیدی بایسته است تا بهتر از قوانین موجود پاسخگوی نیازهای تجارت بین‌المللی باشد.

این نیاز در بعضی از کشورهای سوسیالیستی شدیداً احساس گردیده است؛ زیرا حقوق تجارت این کشورها که تنظیم‌کنندهٔ روابط اقتصادی داخلی در چارچوب اقتصاد سوسیالیستی است، بهیچ‌روی نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای ویژهٔ تجارت بین‌المللی باشد. بنابراین تدوین مجموعه قوانین بین‌المللی می‌تواند این کمبود را جبران نماید. معذالک چنین کُدی تضاد بارز موجود بین ویژگی بین‌المللی روابط اقتصادی — که از آن سخن راندیم — و ویژگی داخلی و ملی مقررات تجاری را نفی نمی‌کند.

فراگیری روابط اقتصادی بین‌المللی و گسترش مناسبات اقتصادی بین کشورهای جهان با نظامات اقتصادی متفاوت، وحدت حقوق تجارت بین‌المللی را اقتضا می‌نماید. تدوین کُدی در این زمینه در بعضی از کشورها را می‌توان مرحله‌ای مقدماتی در روند وحدت تدریجی بین‌المللی این رشته از حقوق دانست؛ بعبارت دیگر، یک بازسازی حقوقی که به

جهانی بودن آن منتهی می گردد. از این جهت چنین احساس می شود که اقداماتی که در این زمینه بوسیله «انستیتو بین المللی برای وحدت حقوق خصوصی» و در چارچوب سازمانهای وابسته به سازمان ملل متحد و همچنین «کنفرانس سازمان ملل در زمینه تجارت و گسترش»^{۱۵} انجام پذیرفته است، باید مورد حمایت قرار گیرد. کارهایی که در مورد تدوین این کُد بوسیله «انستیتو بین المللی برای وحدت حقوق خصوصی» انجام پذیرفته از اهمیت خاصی برخوردار است. در جهانی که کشورها بعلت منافع اقتصادی خود و اختلافات سیاسی به نزاع گرویده اند، نتایج اقدامات مثبت این انستیتو کمک شایانی به تدوین قواعد حقوقی جهت تنظیم مناسبات اقتصادی بین المللی خواهد نمود. *

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

15. C.N.C.D (conference des Nations Unies sur le commerce et le developpement.

- * Jerzy Rojaki, «La tendance à la codification progressive du droit commercial international», droit et libertés à la fin du XXe siècle, études offertes à Claude-Albert Colliard, Paris, éditions A. Pedone, 1984.

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی